

СТВАРНА НАДЛЕЖНОСТ СУДА

Суд је надлежан да поступа по тужби за поништај решења о престанку радног односа запосленог који није свештено лице против тужене Српске православне цркве.

Из образложења:

„Према стању у списима, тужилац је на основу одлуке Светог архијерејског синода враћен на рад дана 19.11.2015. године, у поступку спровођења пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 531/2015 од 03.09. 2015. године и распоређен у Поклоничку агенцију СПЦ „Д“, на радно место туристичког водича. Тужиоцу је радни однос код туженог престао решењем о престанку радног односа од 10.08.2016. године, у коме је наведено да је послодавац упутио запосленом понуду за закључење уговора о уређењу међусобних права и обавеза и одговорности и позвао га да се изјасни у року од 8 дана, те да тужилац на ту понуду није одговорио.

Првостепени суд се побијаним решењем огласио апсолутно ненадлежним за поступање у овом предмету, укинуо радње спроведене у поступку и одбацио тужбу као недозвољену применом чл. 1. и 16. ЗПП, са образложењем да је редован суд апсолутно ненадлежан да одлучује о поништају решења донетог од стране црквених органа, јер одлуке црквених органа немају карактер извршних исправа и не могу се извршавати онако како се извршавају одлуке судова, органа државне управе, ималаца правних овлашћења, будући да нема поступка уређеног посебним законом који би могла покренути црква и којим би била уређена процедура признавања и извршавања одлука надлежних органа аутономног црквеног права, а такав поступак у позитивном праву Републике Србије не постоји.

Виши суд је прихватио овакав закључак првостепеног суда и потврдио решење П1 2277/16 од 24.07.2017. године, а жалбу тужиоца одбио као неосновану.

Основано се ревизијом тужиоца указује да је у поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, јер је суд одбио да одлучује о захтеву за који је надлежан противно члану 2. став 2. ЗПП.

Српска православна црква, као и поједини њени саставни делови и установе предвиђене Црквеним Уставом су, у смислу члана 3. Закона о српској православној цркви (1929), правна лица. Такво својство је црквеним и верским заједницама које су регистроване у складу са законом признато и чланом 9. Закона о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“, број 36/06).

Према одредбама Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06), цркве и верске заједнице су слободне да самостално уређују своју унутрашњу организацију, верске послове, да јавно врше верске обреде, да оснивају верске школе, социјалне и добротворне установе и да њима управљају, у складу са законом.

Законом о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“, број 36/2006), уређена су питања која се односе на правни положај црква и верских заједница и њихову аутономију, па је тако одредбама члана 6. став 1. и 3. прописано да су цркве и верске заједнице независне од државе и једнаке пред законом, те да цркве и верске заједнице имају право да самостално уређују и спроводе поредак и организацију, и да самостално обављају своје унутрашње и јавне послове.

Права свештеника, односно верских службеника уређена су чланом 8. истог Закона, тако да их бирају и постављају цркве и верске заједнице у складу са аутономним прописима (став 1).

Према одредби члана 2. став 1. Закона о раду, одредбе овог закона примењују се на запослене који раде на територији Републике Србије код домаћег или страног правног односно физичког лица (у даљем тексту послодавца), ако законом није другачије одређено. У контексту ове одредбе послодавац правно лице је сваки организовани облик рада коме је правним поретком признато својство субјекта и који због тога може да стиче права односно преузима обавезе и одговорности из радног односа.

Такав положај послодавца у спорном односу међу странкама има тужена која као правно лице, је тужиоцу као запосленом на радном месту туристичког водича (који нема статус свештеног лица већ је туристички водич у Поклоничкој агенцији СПЦ „Д“) упутила понуду за закључење уговора о уређивању међусобних права и обавеза и одговорности и позвала га да се изјасни у року од осам дана, па како се исти није изјаснио што му је радни однос престао, а према решењу од 10.08.2016. године.

Постављен тужбени за поништај решења о престанку радног односа од 10.08.2016. године и чињенице на којима је захтев заснован, предметни спор опредељују као грађанско-правни спор из радног односа у смислу члана 1. ЗПП због чега решавање спора спада у надлежност суда по правилима парничног поступка и применом одговарајућих одредби Закона о раду.

Одбацивањем тужбе у овој парници нижестепени судови су повредили право странке на закониту, једнаку и правичну заштиту својих права загарантованих чланом 2. став 1. ЗПП и право тужиоца на приступ суду које је елемент права на правично суђење зајамчено чланом 32. став 1. Устава и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.“

(Сентенца из решења Врховног касационог суда Рев2 1916/2020 од 3.6.2021. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 7.12.2021. године)